

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 3/2015-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, právne zastúpenej advokátom JUDr. Romanom Kvasnicom, Advokátska kancelária JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 917/09 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 917/09 **p o r u š i l** základné právo obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 5 Er 917/09 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prieťahov.

3. Obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., trovy konania v sume 518,67 € (slovom päťstoosemnaásť eur a šesťdesiatšedem centov) na účet jej advokáta JUDr. Romana Kvasnicu, Advokátska kancelária JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 3/2015-12 z 15. januára 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 917/09 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplynuli najmä tieto skutočnosti:

«(...) *Návrhom na vykonanie exekúcie zo dňa 16.03.2001 (podaným pôvodným veriteľom - Slovenská sporiteľňa, a.s. v skratke SLSP, a.s., so sídlom: Tomášikova 48,*

832 37 Bratislava, [REDACTED], zap. v OR OS Bratislava I, odd: Sa, vložka č. 601/B), sa oprávnený domáhal vymoženia pohľadávky, judikovanej platobným rozkazom Okresného súdu Trnava, sp. zn.: 6Ro/1143/92, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12.02.1993 (ďalej aj „platobný rozkaz“), a to: zaplataenia istiny 8.410,- Sk/279,16 Eur spolu s príslušenstvom. Predmetná vec je vedená na Okresnom súde Piešťany pod spis. značkou: 5Er/917/2009, medzi účastníkmi konania, ktorými sú aktuálne na strane oprávneného - Slovenská sporiteľňa, a.s. v skratke SLSP, a.s. so sídlom: Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, [REDACTED], zap. v OR OS Bratislava I, odd: Sa, vložka č. 601/B (ďalej aj „Slovenská sporiteľňa“) a na strane povinného - v 1. rade [REDACTED], v 2. rade [REDACTED], v 3. rade [REDACTED] (ďalej aj „predmetný spor“).

Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 15.12.2010, postúpil oprávnený - Slovenská sporiteľňa, sťažovateľovi - spoločnosti WM Consulting & Communication, s.r.o. so sídlom: Sad A. Kmeľa 24, 921 01 Piešťany, [REDACTED], zap. v OR OS Trnava, oddiel: Sro, vložka č. 1507/T, pohľadávku, ktorá je predmetom exekučného konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. značkou: 5Er/917/2009 (značka exekútora EX 92/2001). Z uvedeného dôvodu zaslal sťažovateľ v pozícii nového veriteľa, Okresnému súdu dňa 30.05.2011 návrh na zmenu účastníka konania (ďalej aj „návrh na zmenu účastníka konania“).

Uznesením Okresného súdu Piešťany zo dňa 08.03.2012, sp. zn. 5Er/917/2009 (ďalej aj „uznesenie“), Okresný súd pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, pričom do konania vstúpil ako oprávnený WM Consulting & Communication, s.r.o.

Nakoľko Okresný súd po dobu dlhšiu ako 15 mesiacov nezabezpečil právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia, zaslal sťažovateľ dňa 14.06.2013 Okresnému súdu žiadosť o prijatie opatrení, umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným (ďalej aj „žiadosť“).

Vzhľadom k tomu, že Okresný súd Piešťany na túto žiadosť sťažovateľa nereagoval, podal sťažovateľ dňa 06.11.2013 na Okresný súd Piešťany - k rukám JUDr. Andrey Kondllovej sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj „sťažnosť“). Na túto sťažnosť dostal sťažovateľ upovedomenie predsedu Okresného súdu Piešťany zo dňa 22.11.2013 o spôsobe vybavenia

sťažnosti (ďalej aj „upovedomenie“), v ktorom Okresný súd o. i uviedol: „Vašu sťažnosť na nekonanie súdu dostatočne plynule pri doručovaní zásielky považujem za dôvodnú, keďže medzi jednotlivými úkonmi súdnej tajomníčky pri opätovnom doručovaní uznesenia sú veľmi dlhé časové obdobia, čo však je spôsobené zaťaženosťou exekučného oddelenia, čo znemožňuje vo všetkých veciach konať plynulo“. (...)

Súčasný protiprávny stav spočíva v tom, že Okresný súd síce pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak nevykonal plynulé opatrenia na doručenie rozhodnutia súdu povinným, čím predmetné uznesenie do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. Sťažovateľ sa týmto postupom Okresného súdu dostal do právneho stavu neistoty, z dôvodu prietahov v konaní spôsobenými prvostupňovým Okresným súdom. Táto skutočnosť má za následok aj stav, kedy exekútor nemôže ďalej vykonávať úkony potrebné na vymoženie pohľadávky v prospech skutočného veriteľa, ktorým je aktuálne sťažovateľ. Konanie o rozhodovaní čiastkovej otázky právneho nástupníctva na strane oprávneného, trvá od 30.05.2011, t. j. už vyše troch rokov.

Sťažovateľ má za to, že doterajšia dĺžka konania o tejto čiastkovej otázke je ovplyvnená iba nečinnosťou Okresného súdu, ktorý adekvátne nereaguje na žiadne písomne doručené podania sťažovateľa. Následky tejto skutočnosti, ktoré spôsobil svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je práve ochrana zákonnosti, vyvoláva v sťažovateľovi stratu dôvery k tomuto orgánu a najmä bráni uspokojeniu pohľadávky sťažovateľa, v pozícií nového veriteľa, a to aj napriek tomu, že je držiteľom exekučného titulu. Jeho postavenie oprávneného z exekúcie vedenej pod sp. zn. 5Er/917/2009 (EX 92/2001), je vo vzťahu k exekútorovi závislé od rozhodnutia Okresného súdu, na ktoré je naviazané aj reálne uspokojenie jeho pohľadávky a tým aj vymožitelnosť jeho súdom už raz priznaného práva. Sťažovateľ považuje nečinnosť Okresného súdu za vážny zásah do svojich majetkových práv a nevidí žiadnu inú možnosť ako sa domôcť nápravy, okrem podania sťažnosti na ústavný súd.

Sťažovateľ sa aktívne domáhal urýchlenia postupu v predmetnom konaní a vyčerpал všetky adekvátne prostriedky, na nastolenie právnej istoty svojho postavenia v predmetnom spore, majúc na mysli žiadosť zo dňa 14.06.2013, ako aj sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 06.11.2013. Do dňa podania tejto sťažnosti na ústavný súd, t. j. do dňa 12.06.2014,

ubehlo už celkom 18 mesiacov od prvotného úkonu sťažovateľa, ktorým sa na Okresnom súde Piešťany domáhal nápravy nečinnosti Okresného súdu. Hoci Okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak skutočnosť, že predmetné rozhodnutie doposiaľ nie je právoplatné a vykonateľné bráni tomu, aby sťažovateľ mohol uplatňovať právo, vyplývajúce z exekučného titulu. V tejto súvislosti si dovoľujeme upozorniť, že Okresný súd spôsobuje sťažovateľovi stav právnej neistoty a najmä nemožnosť domôcť sa uspokojenia svojich majetkových, a už skôr judikovaných práv. Sťažovateľ je a aj bol v priebehu celého konania pripravený poskytnúť akúkoľvek súčinnosť, ktorú by Okresný súd vyžadoval na rozhodnutie o podanom návrhu na zmenu účastníka konania, no do dnešného dňa nebol k ničomu vyzvaný.

Sťažovateľ má za to, že postup Okresného súdu, nemožno v posudzovanej veci v žiadnom prípade hodnotiť ako postup, ktorý by zodpovedal Ústavou priznanému právu na prerokovanie a rozhodnutie veci (čo i len čiastkovej) bez zbytočných prieťahov a príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku, ktorých aplikácia je nevyhnutným predpokladom spoločensky efektívneho, t. j. rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany. Naopak, Okresný súd svojou nečinnosťou spôsobuje zbytočné prieťahy v konaní, v dôsledku ktorých dochádza k sústavnému porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy a k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)

Nakoľko prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn.: 5Er/917/2009, zapríčinené Okresným súdom spôsobujú sťažovateľovi trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky, nakoľko až do právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia o návrhu na zmenu účastníka konania nemôže exekútor považovať sťažovateľa za oprávneného z exekúcie EX 92/2001, uplatňuje si sťažovateľ aj priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.000,00 Eur. V tejto sume sťažovateľ zohľadnil najmä dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci.

Nakoľko protiprávny stav spôsobený nečinnosťou Okresného súdu Piešťany stále trvá, navrhujeme, aby Ústavný súd poskytol sťažovateľovi právnu ochranu a vydal nasledovné rozhodnutie:

„Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5Er/917/2009 porušil základné právo spoločnosti WM Consulting & Communication, s.r.o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5Er/917/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Spoločnosti WM Consulting & Communication, s.r.o. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 1.000,00 Eur (slovom: jedentisíc euro), ktoré jej je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Piešťany je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 340,89 € (...)»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 128/15 z 24. februára 2015 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 10. apríla 2015.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

«(...) Ku skutkovej a právnej zložitosti sporu uvádzam, že ide o konanie o výkon rozhodnutia realizovaný prostredníctvom súdneho exekútora, kde po rozhodnutí o žiadosti o udelenie poverenia vo veci samostatne koná súdny exekútor.

K namietanej nečinnosti súdu po dobu 15 mesiacov, kedy súd nezabezpečil právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia o pripustení zmeny oprávneného, si dovoľujem uviesť, že súd s prihliadnutím na zaťaženosť exekučného oddelenia vykonával úkony smerujúce k prešetrovaniu pobytu všetkých troch povinných, pričom medzi niektorými úkonmi

uplynuli dlhšie časové obdobia, čo je ovplyvnené práve množstvom vecí, ktoré vybavuje exekučné oddelenie.

Už samotná skutočnosť, že exekučné oddelenie vybavuje niekoľko desiatok až stoviek podaní a spisov denne, v ktorých treba vykonať úkony smerujúce k rozhodnutiu, nie je objektívne možné vo všetkých konaniach vykonávať tieto úkony v kratších časových intervaloch.

Ako predsedníčka súdu som pre zefektívnenie a skvalitnenie práce súdnych tajomníčok a asistentiek senátu exekučného oddelenia vykonala opatrenia smerujúce k skráteniu období medzi jednotlivými úkonmi tak, aby spis bol čo najmenej presúvaný medzi jednotlivými zamestnancami súdu a čo najrýchlejšie sa prešetril neznámy pobyt účastníkov exekučného konania, čo najmä u povinných býva najčastejší problém.

Na záver si dovoľujem poukázať na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by sami disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prieťahov v konaní. Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1.5.2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec.

Súčasne si dovoľujem poukázať na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR, č. k. 16 Kss 9/2013-91 z 20.03.2014, kde disciplinárny senát uznal pri hodnotení prieťahov v konaniach z hľadiska porušenia povinností sudcu a jeho prípadného disciplinárneho previnenia, že činnosť každého sudcu má svoje limity a po nikom nemožno požadovať aby sa nie krátkodobo, ale trvale, pracovne prepínal, vystavoval sa nezvládnuteľným stresom a v prospech nadštandardného plnenia pracovných úloh dlhodobo úplne potláčal svoj súkromný život. Sudca preto nemôže byť uznaný disciplinárne zodpovedným za to, že je dlhodobo značne vyťažенý a v dôsledku toho jednoducho nie je schopný robiť všetky potrebné úkony bezodkladne tak, ako by zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmom účastníkov na čo možno najrýchlejšom rozhodnutí vo veci.

Netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 ods.2 zákona o ústavnom súde, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.»

3.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stanovisko:

«(...) Okresný súd Piešťany vo svojom Vyjadrení uvádza, že pri vykonávaní úkonov, ktoré smerovali k zisteniu pobytu všetkých troch povinných, došlo medzi niektorými úkonmi k uplynutiu dlhšieho časového obdobia, čo bolo ovplyvnené množstvom vecí, ktoré vybavuje exekučné oddelenie.

Ďalej Okresný súd vo vyjadrení uvádza, že exekučné oddelenie vybavuje niekoľko desiatok až stoviek podaní a spisov denne, v ktorých treba vykonať úkony smerujúce k rozhodnutiu a nie je objektívne možné vo všetkých konaniach vykonávať tieto úkony v kratších časových intervaloch.

Okrem toho Okresný súd uvádza, že boli prijaté opatrenia pre zefektívnenie a skvalitnenie práce na exekučnom oddelení a poukazuje na dlhodobé nedostatočné obsadenie Okresného súdu v Piešťanoch väčším počtom sudcov.

Sťažovateľ má za to, že je neprípustné, aby rozhodovanie o čiastkovej otázke právneho nástupníctva oprávneného trvalo od 30.05.2011, t. j. vyše 3 roky. Hoci Okresný súd Piešťany dňa 08.03.2012 rozhodol o návrhu na zmenu oprávneného, nevykonal plynulé opatrenia na doručenie rozhodnutia súdu povinným. Podľa prehľadu úkonov vykonaných Okresným súdom Piešťany je zrejmé, že Okresný súd nepostupoval bez zbytočných prietahov.

Dňa 07.06.2015 (správne má byť 07.06.2012, pozn.) bola zaslaná žiadosť súdnej tajomníčky na Register obyvateľov SR na oznámenie aktuálneho trvalého pobytu povinných v 1. až 3. rade. Dňa 06.09.2012 boli súdu doručené odpovede z Registra obyvateľov SR, t.j. až po 3 mesiacoch. Sťažovateľovi nie je zrejmé, prečo súd neurgoval Register obyvateľov SR ohľadom zaslania odpovedí na ich žiadosť zo dňa 07.06.2015 (správne má byť 07.06.2012, pozn.), ale čakal až 3 mesiace na odpoveď z Registra obyvateľov SR. Obdobie vyše 3 mesiacov odo dňa podania žiadosti do dňa doručenia odpovedí považujeme za zdĺhavé,

neprimerané a odporujúce litere zákona, vzhľadom na to že podľa § 128 Občianskeho súdneho poriadku, každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie súdu písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie súdu, za náhradu vecných nákladov. Podľa zákona mal teda Register obyvateľov SR poskytnúť súdu bez zbytočného odkladu odpovede na jeho žiadosť, čo sa však nestalo (poskytnutie odpovedí po dobe dlhšej ako 3 mesiace nemožno pokladať za konanie „bez zbytočného odkladu“) a napriek tomu súd nepodnikol žiadne kroky k tomu, aby urgoval Register obyvateľov SR ohľadom podanej žiadosti.

I keď súd na základe odpovedí z Registra obyvateľov SR zistil dňa 06.09.2012 nové adresy povinných, zásielky na tieto nové adresy boli zaslané súdom až 26.02.2013, t.j. po vyše 5 mesiacoch. Je neprijateľné, aby jednoduchý úkon, akým je zaslanie zásielok na novú adresu, trval súdu vyše 5 mesiacov. Takéto prietahy v konaní nemožno ospravedlniť vysokou zataženosťou súdu.

Súd aj napriek nedoručeniu zásielok a ich vráteniu s poznámkou „adresát neznámy“ v marci roku 2013 neurobil žiaden ďalší úkon smerujúci k tomu, aby rozhodnutie o zmene účastníka konania nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. Ďalšiu činnosť v predmetnej veci súd vykonal až po 3 mesiacoch dňa 18.06.2013, t.j. po doručení žiadosti sťažovateľa o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným, čím jednoznačne vznikli zbytočné prietahy v konaní. Konanie súdu až na základe doručenia žiadosti o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným považuje sťažovateľ za neprípustné a odporujúce ustanoveniu § 6 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Postup Okresného súdu Piešťany v predmetnej veci nemožno považovať za rýchly a účinný, keďže ďalší úkon Okresný súd Piešťany vykonal až na základe žiadosti sťažovateľa.

Dňa 31.07.2013 bol zadaný vyššou súdnou úradníčkou pokyn na pokračovanie v lustráciách povinných a v prípade negatívnych výsledkov na ustanovenie opatrovníka.

Dňa 27.11.2013 bola políciou oznámená posledná známa adresa povinného v 2. rade a dňa 09.12.2013 posledná známa adresa povinného v 3. rade. Dňa 13.08.2014 bol povinnému v 3. rade ustanovený opatrovník a dňa 12.09.2014 bol ustanovený opatrovník

povinným v 1. a 2. rade. Sťažovateľovi nie je zrejmé prečo súd až po vyše 8 mesiacoch odo dňa oznámenia polície o posledných známych adresách povinných, ustanovil povinným opatrovníka. Ustanovenie opatrovníka povinným považuje sťažovateľ za bežný úkon súdu, ktorý nie je ničím špecifický a zložitý a preto doba vyše 8 mesiacov potrebná zo strany súdu na uskutočnenie takéhoto úkonu je nadbytočná a neprimeraná.

I keď exekučné oddelenie vybavuje niekoľko desiatok až stoviek podaní a spisov denne, ako na to poukazuje Okresný súd Piešťany vo svojom Vyjadrení, nemôže mať takáto vyťaženosť za následok zdlhavý priebeh konania, spočívajúci v doručovaní rozhodnutia súdu povinným a v ustanovovaní opatrovníka povinným, keďže úkony súdu potrebné na vykonanie potrebných opatrení nie sú ničím špecifické a komplikované.

Sťažovateľ si zároveň dovoľuje oznámiť, že netrvá na ústnom pojednávaní.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 5 Er 917/09:

Dňa 28. marca 2001 bola Okresnému súdu Trnava doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre vymoženie istiny 8 410 Sk s prísl. v prospech oprávnenej – Slovenskej sporiteľne, a. s., proti povinným – [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný 1“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná 2“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný 3“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 5 Er 917/09.

Dňa 5. apríla 2001 Okresný súd Trnava vydal poverenie súdnemu exekútorovi.

Dňa 1. januára 2008 podľa § 18b ods. 1 zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva z odovzdávajúceho Okresného súdu Trnava prešiel na nadobúdajúci Okresný súd Piešťany.

Dňa 27. júna 2011 sťažovateľka podala návrh na pripustenie zámeny účastníkov exekučného konania.

Dňa 10. januára 2012 okresný súd vyzval súdneho exekútora na predloženie súvisiacej zmluvy o postúpení pohľadávky.

Dňa 6. februára 2012 bola okresnému súdu doručená zmluva o postúpení pohľadávky.

Dňa 8. marca 2012 okresný súd uznesením č. k. 5 Er 917/09-34 pripustil, aby do konania na strane oprávneného (na miesto dovtedajšieho oprávneného) vstúpila sťažovateľka.

Dňa 30. mája 2012 boli okresnému súdu vrátené tri zásielky s uvedeným uznesením, keďže tieto sa povinným nepodarilo doručiť.

Dňa 7. júna 2012 okresný súd požiadal register obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register obyvateľov“) o oznámenie aktuálneho pobytu povinných.

Dňa 6. septembra 2012 bola okresnému súdu doručená odpoveď registra obyvateľov, kde u všetkých povinných boli uvedené nové adresy pobytu.

Dňa 26. februára 2013 okresný súd zaslal povinným uznesenie č. k. 5 Er 917/09-34.

Dňa 5. a 6. marca 2013 boli okresnému súdu znovu vrátené tri zásielky s uvedeným uznesením s poznámkami „adresát neznámy“.

Dňa 17. júna 2013 sťažovateľka požiadala okresný súd o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným.

Dňa 18. a 19. júna 2013 okresný súd vykonal lustrácie všetkých povinných v Sociálnej poisťovni prostredníctvom súdneho registra s negatívnym výsledkom.

Dňa 8. júla 2013 okresný súd vyzval Mestský úrad v Hlohovci (ďalej len „mestský úrad“) o oznámenie trvalého pobytu povinných.

Dňa 12. júla 2013 mestský úrad oznámil okresnému súdu, že povinní nie sú prihlásení ani na trvalý, ale ani na prechodný pobyt v Hlohovci.

Dňa 31. júla 2013 okresný súd e-mailom požiadal príslušné úrady v Českej republike o zistenie trvalého alebo prechodného pobytu povinného 1.

Dňa 11. novembra 2013 okresný súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru v Hlohovci (ďalej len „polícia“) o doručenie súdnej zásielky povinnému 3. V rovnaký deň okresný súd vykonal lustrácie všetkých povinných v Sociálnej poisťovni prostredníctvom súdneho registra s negatívnym výsledkom. Okresný súd tiež požiadal oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru v Trnave (ďalej len „cudzinecká polícia“) o poskytnutie informácie o povinnej 2.

Dňa 21. novembra 2013 bola okresnému súdu vrátená nedoručená zásielka adresovaná povinnej 2.

Dňa 27. novembra 2013 cudzinecká polícia oznámila okresnému súdu, že povinná 2 je štátna príslušníčka Českej republiky, i keď trvalé bydlisko má v Hlohovci.

Dňa 9. decembra 2013 bola okresnému súdu doručená negatívna správa polície vo vzťahu k povinnému 3.

Dňa 13. augusta 2014 okresný súd uznesením č. k. 5 Er 917/09-84 ustanovil povinnému 3 opatrovníčku.

Dňa 12. septembra 2014 okresný súd uznesením č. k. 5 Er 917/09-88 ustanovil povinnej 2 opatrovníčku a uznesením č. k. 5 Er 917/09-90 ustanovil povinnému 1 opatrovníčku.

Dňa 8. októbra 2014 sťažovateľka podala okresnému súdu návrh na zmenu súdneho exekútora.

Dňa 28. októbra 2014 okresný súd vyzval súdneho exekútora, aby sa vyjadril k návrhu na zmenu exekútora a aby predložil súdu exekučný spis.

Dňa 16. decembra 2014 súdny exekútor reagoval na uvedenú výzvu okresného súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 917/09 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa zásadne naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov súdom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, je pod konaním, v ktorom sa takáto vec prerokováva, potrebné rozumieť nielen konanie prvostupňového súdu, ale aj konanie odvolacieho a dovolacieho súdu, ďalej konanie v správnom súdnictve, ako aj konanie o výkon rozhodnutia. Tento právny názor ústavného súdu vychádza z toho, že ani ústava a ani procesné predpisy upravujúce činnosť súdov v občianskych a trestných veciach nevyvímajú z ich povinnosti konať bez zbytočných prieťahov žiadnu vec, ktorej môže byť poskytnutá súdna ochrana (I. ÚS 70/98).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného exekučného konania nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali faktickej alebo právnej zložitosti napadnutého konania.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej farchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinný od 6. septembra 2012 do 26. februára 2013 (päť mesiacov) a od 9. decembra 2013 do 13. augusta 2014 (deväť mesiacov). Okresný súd teda viac ako jeden rok vo veci nevykonával žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako oprávnená počas napadnutého exekučného konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu. Na skutočnosť, že „medzi niektorými úkonmi uplynuli dlhšie časové obdobia, čo je ovplyvnené práve množstvom vecí, ktoré vybavuje exekučné oddelenie“, na ktorú v danej veci poukázala predsedníčka okresného súdu, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností, na ktoré predsedníčka okresného súdu poukazuje, sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové

nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na farchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nebolo možné prihliadnúť ani na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 16 Kss 9/2013-91 z 20. marca 2014, teda na skutočnosti súvisiace s prípadnou disciplinárnou nezodpovednosťou zákonného sudcu, na ktoré poukázala predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení (pozri bod I/3.1).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, pričom v tejto sume zohľadnila *„najmä dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku.

Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia jej práv, najmä na výšku uplatnenej pohľadávky považuje za primerané vo výške 300 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 30. mája 2014, spísanie ústavnej sťažnosti z 12. júna 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 10. apríla 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 432,23 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 86,44 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 518,67 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2015